Landsforeningen Krim **Sekretariatet**
krim@krim.dk og www.krim.dk
Fiskergade 33-37, 8000 Århus C.
Tlf.: **70 22 22 42**, fax.: 87 32 12 99

Retfærdig straf

Indlæg af advokat Claus Bonnez, Landsforeningen KRIM, den 21. august 2012, kl. 19.30, på efteruddannelseskursus for arresthus- og fængselspræster på Teologisk Pædagogisk Center, Løgumkloster.

Indledende:

- Kort om foredragsholderens baggrund.
- Kort om Landsforeningen KRIMs baggrund.

Definition af ”retfærdighed”:

Ordet ”retfærdig” stammer ifølge **Den Danske Ordbog** fra det middelnedertyske ord ”rechtverdig” og beskriver den ”som opfylder rettens fordringer”.

Bruges ordet på denne måde, er en person, der overtræder loven, modsætningsvist ”uretfærdig”, idet vedkommende ikke opfylder rettens fordringer (gør ikke, hvad der er rigtigt).

Definition af ”straf”:

Om ”straf” skriver **Ordbog over det danske sprog** blandt andet: ”... *lidelse, onde (som korporlig revselse, indgreb i, berøvelse af et gode, fx. ens ejendom, frihed, liv), som (af øvrigheden, myndigheder, foresatte) tilføjes den, der (bevidst, forsætligt) har overtraadt visse (lov)bestemmelser, regler, paabud olgn., forsømt visse pligter osv ...”*

Lovovertrædere og retfærdighed:

Overordnet tror KRIM, at vore klienter er dårlige til at ”opfylde rettens fordringer”, fordi de alt for sjældent har fået opfyldt *deres* fordringer.

Når vore klienter kommer i fængsel, skyldes det til tider, at de ikke gør, som magthaverne *siger* men snarere som magthaverne *gør*.

Vore klienters værdier er ikke sjældent identiske med de værdier, som vor tids trendsættere dikterer – dyre biler, dyrt tøj, let tjente penge, høje profitter osv.

Det er vel nærmest alment anerkendt, at de svageste individer lader sig påvirke af de stærkestes normer – de stærke bestemmer farten.

Oplevelsen af ”retfærdighed” kan for eksempel handle om adgangen til samfundets goder eller muligheder i mere bred forstand – for eksempel uddannelse, arbejde anerkendelse.

Mennesker, der ikke oplever gruppens (samfundets) værdier for retfærdige, prioriterer formentlig ikke samme gruppes retfærdighedsfølelse særligt højt eller udvikler måske en helt anden retfærdighedsfølelse – de kan blive tiltrukket af andre hierarkier, hvor de oplever, at der er bedre plads til dem.

KRIM anser kriminalitet som et oplagt middel til behovstilfredsstillelse for de mennesker, der ikke kender til andre midler – ønsker vi andre at dæmpe brugen af dette middel, er det nærliggende, at vi overvejer at anvise nogle bedre midler til behovstilfredsstillelse – eller gør os nogle overvejelser om de behov, som vi selv har.

Lovovertrædere kan profitere af at lære om (og især opleve) retfærdighed

Sådan tror KRIM, at vore klienter kan bringes til at fatte større interesse for alternativer til kriminalitet:

- at vore klienter får kendskab til deres rettigheder (idéen bag KRIMs retshjælp),
- at de lærer at bruge loven,
- at de lærer at forandre loven, når det er nødvendigt,
- at vore klienter bliver dårligere til at adlyde (for eksempel bandeledere og fængselsbetjente) og bedre til at lytte til og få dækket egne behov,
- at dem, der ikke har, ikke nøjes med at *stjæle* fra dem, der har, men i stedet begynder at *kræve* fra dem, der har,
- at vore klienter smider de dommere, fængselsfolk, advokater, politifolk, socialrådgivere, journalister, reklamefolk osv, som lever af dem, på porten og udskifter deres kriminalitet med aktiviteter, som er mere profitable eller på anden måde værdiskabende for dem selv (de bliver bedre til at forsørge sig selv frem for direkte eller indirekte at forsørge andre).

Ovennævnte forslag skal opfattes som et idé-katalog og er således ikke udtømmende.

Landsforeningen KRIM mener om straffelovgivningen overordnet:

- at straffelovgivningen særligt skal værne samfundet mod myndigheders magtmisbrug samt misbrug af og monopolisering af økonomisk og politisk indflydelse.

- at strafferetlige tiltag bør minimeres over for den type kriminalitet, der sædvanligvis begås af unge, arbejdsløse, narkomaner, psykiske afvigere eller andre mere eller mindre ressourcesvage personer. I stedet skal disse gruppers adfærd påvirkes gennem uddannelsespolitiske, socialpolitiske og arbejdsmarkedspolitiske tiltag indrettet på at øge disses indflydelse på samfundet og på deres eget liv og dermed disses interesse i, at samfundets love og regler efterleves.
- at borgere, der sættes i fængsel, i videst muligt omfang skal informeres om disses rettigheder og muligheder for at få mere del i samfundskagen.
- at borgerne ved at udøve en effektiv kontrol med politi, fængselsmyndigheder og domstole medvirker til at holde liv i et effektivt folkestyre.

Kontrol med politi, fængsels- og retsvæsen er en væsentlig del af KRIMs virksomhed.

Krim har opmærksomheden rettet mod politi, fængsels- og retsvæsen for at modvirke, at der begås lovbrud eller varetages usaglige hensyn ved udøvelsen af disse institutioners beføjelser:

- KRIM mener, at myndigheder med vidtgående magt bør undergives vidtgående kontrol.

- Når magtmisbrug eller uregelmæssigheder for eksempel i politiet afsløres, og der reageres effektivt mod de ansvarlige, øges borgernes tillid til, at den øvrige del af korpset varetager opgaverne korrekt.

- Borgernes tillid til politiet bidrager i sig selv til, at forbrydelser opklares. Langt den meste kriminalitet opklares gennem borgernes henvendelser til politiet med anmeldelser, vidneudsagn mv. Politiet kan således ikke yde en relevant indsats, hvis borgernes tillid til politiet er så begrænset, at de ikke henvender sig.

Krim mener i øvrigt:

- at ansatte i politiet i højere grad skal afspejle hele befolkningen og i mindre grad skal være yngre hvide mænd og kvinder med konventionelle livsværdier og "pæne papirer"

- at stillinger i justitsvæsenet bør besættes af jurister med alsidig erfaring samt forskellige livsværdier og ikke kun af jurister, hvis væsentligste kvalifikation er høje eksamenskarakterer

Konkrete strafferetlige tiltag

Her vil KRIM straffe mindre

Krim foreslår øget brug af andre reaktionsmåder end straf - f.eks. tilbud om uddannelse, rådgivning mv. - overfor lovovertrædere, som lever under særlig dårlige vilkår. Disse er ofte indblandet i relativt harmløse forbrydelser som f.eks.:

- tyverier - især butikstyverier
- bedragerier mod sociale myndigheder
- mindre ejendomsforbrydelser
- mindre voldsforbrydelser - slagsmål mv.
- brug af euforiserende stoffer

Nedenfor vises eksempler på adfærd, hvor straf efter KRIMs opfattelse er et muligt (supplerende) middel til adfærdsregulering:

- distribution af usunde og farlige produkter
- ødelæggelser af miljøet
- brud på arbejdsmiljøregler
- vildledende markedsføring
- skatteunddragelser i større omfang
- monopolisering af produktionen af varer og tjenesteydelser
- myndigheders magtmisbrug.